

УДК 636.52/.58.082.453.5

В.В. МЕЛЬНИК, доктор історичних наук, доцент,
Н.П. ПРОКОПЕНКО, доктор сільськогосподарських наук, професор,
С.М. БАЗИВОЛЯК, кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
 Національний університет біоресурсів і природокористування України
 E-mail: melnikvika0204@gmail.com

ПТАХІВНИЦТВО УКРАЇНИ У 2020 РОЦІ: ПОГОЛІВ'Я ПТИЦІ ТА ВИРОБНИЦТВО ЯЄЦЬ І М'ЯСА

Птахівництво в Україні залишається провідною галуззю тваринництва, оскільки м'ясо птиці (у забійній масі) у загальній структурі виробництва даного продукту у 2020 році посіло перше місце та його частка становила 56,7% (яловичина і телятина – 13,9%, свинина – 28,1%, баранина і козлятина – 0,5%, кролятина – 0,5%, конина – 0,3%). Утім, порівняно з попереднім роком, поголів'я птиці, як і тварин інших видів (за винятком свиней), зменшилося.

Так, за даними Державної служби статистики України станом на 1 січня 2021 року **чисельність поголів'я птиці всіх видів у птахогосподарствах України всіх категорій становила 200 651,9 тис. голів**, що на **9,1%** менше порівняно з попереднім роком (табл. 1). При цьому найбільше птиці зосереджено у господарствах Вінницької (33 619,3 тис. голів), Черкаської (24 996,4 тис. голів), Київської (23 525,3 тис. голів) та Дніпропетровської (19 589,1 тис. голів) областей.

У сільськогосподарських підприємствах поголів'я птиці на 1 січня 2021 року становило **109 737,0 тис. голів**, а це на 14,1% менше порівняно з попереднім роком. У господарствах населення поголів'я птиці також зменшилося, але лише на 1,9%. Однак у фермерських господарствах спостерігається тенденція до збільшення кількості птиці не лише в останній період, а впродовж останніх 20 років і на 1 січня 2021-го її налічували 4749,9 тис. голів.

Аналізуючи видовий склад птиці, слід зазначити, що у господарствах усіх категорій найбільше утримують курей, їх кількість у 2020 р. становила 183 543,0 тис., качок – 11 372,5 тис., гусей – 3556,4 тис. та індиків – 1569,1 тис., а інших видів – 610,9 тис. голів (табл. 2). Порівняно з попереднім роком відмічено зменшення поголів'я як курей, так і качок, гусей, індиків.

Зменшення поголів'я птиці у 2020 році негативно відбилосся на виробництві яєць. Так, у господарствах усіх категорій вироблено яєць птиці всіх видів **16 167,2 млн шт.**, що на 3,1% менше, ніж у 2019 році (табл. 3). У тому числі: у підприємствах одержано 8913,5 млн шт. (менше на 4,8%), а у господарствах населення – 7253,7 млн шт. (менше на 0,9%). Найбільше вироблено яєць птиці всіх видів у господарствах усіх категорій Київської (34423,7 млн шт.), Хмельницької (972,9 млн шт.), Донецької (920,9 млн шт.) і Вінницької (868,3 млн шт.) областей. Незважаючи на загальну тенденцію зменшення виробництва яєць, у таких областях як Волинська, Донецька, Житомирська, Івано-Франківська, Київська та Кіровоградська їх кількість, навпаки, дещо зростає.

В Україні у 2020 році на одну особу в середньому вироблено 387 яєць (на 10 шт. менше, ніж у 2019 році) та найбільшим цей показник виявився в Херсонській (791 шт.), Хмельницькій (779 шт.), Київській (725 шт.), Черкаській (676 шт.), Кіровоградській (639 шт.) областях. Найменше одержано яєць на одну особу в Луганській (33 шт.) та Одеській (74 шт.) областях.

Що стосується виробництва м'яса птиці, то у 2020 р. у господарствах усіх категорій його вироблено у забійній масі 1404,7 тис. т (у т. ч. у підприємствах – 1232,2 тис. т, а господарствах населення – 172,5 тис. т), при цьому **реалізовано на забій 1859,9 тис. т птиці у живій масі** (табл. 4), що більше порівняно з попереднім роком на 1,9%. Найбільше реалізовано птиці на забій у таких областях як Вінницька (591,0 тис. т), Черкаська (389,6 тис. т), Дніпропетровська (240,3 тис. т) і Київська (141,4 тис. т). У 2020 році, як і в попередньому,

перше місце з виробництва м'яса птиці посіла Вінницька область, а друге – Черкаська, за рахунок птахофабрик, які належать до агроіндустріального холдингу ПрАТ "МХП", який є найбільшим виробником та експортером м'яса бройлерів в Україні. Так, 87,9% від загальної кількості експортованої курятини Україною у 2020 р. – це продукція ПрАТ "МХП". Наразі холдинг трансформує свій бізнес і перетворюється із сировинної компанії на кулінарну.

Таким чином, наведені статистичні дані свідчать, що глобальні проблеми, що виникли у світі, передусім у зв'язку з коронакризою, та спалахами пташиного грипу в Україні, які призвели до закриття ключових зовнішніх ринків, негативно відбилися на розвитку галузі птахівництва, яка все ж залишається провідною у тваринництві. Хоча виробництво м'яса у 2020 році у підприємствах дещо й підвищилося, на 1,9% (у забійній масі), та яєць одержано на 4,8% менше порівняно з 2019 роком. Це обумовлено зменшенням поголів'я птиці у підприємствах, а однією з причин стало його позапланове скорочення внаслідок підвищення витрат на виробництво із-за подорожчання фуражного зерна, що використовують для виготовлення комбикормів, складова яких у собівартості продукції птахівництва досягає 65-70%. ■

1. Поголів'я птиці (станом на 1 січня), тис. голів*

Область	Господарства усіх категорій			Підприємства			Господарства населення		
	2021 р.	2020 р.	2021 р. до 2020 р., %	2021 р.	2020 р.	2021 р. до 2020 р., %	2021р.	2020 р.	2021 р. до 2020 р., %
Україна	200651,9	220485,8	91,0	109737,0	127773,2	85,9	90914,9	92712,6	98,1
Вінницька	33619,3	37505,4	89,6	25798,0	29172,7	88,4	7821,3	8332,7	93,9
Волинська	7989,1	7759,5	103,0	5171,3	4866,5	106,3	2817,8	2893,0	97,4
Дніпропетровська	19589,1	17763,0	110,3	15577,3	13592,7	114,6	4011,8	4170,3	96,2
Донецька	4374,7	6104,9	71,7	2288,5	4014,0	57,0	2086,2	2090,9	99,8
Житомирська	7205,2	7416,5	97,2	550,0	643,7	85,4	6655,2	6772,8	98,3
Закарпатська	3651,9	3572,8	102,2	к	к	к	к	к	к
Запорізька	3887,1	4952,2	78,5	1938,8	2848,7	68,1	1948,3	2103,5	92,6
Івано-Франківська	4300,3	4908,4	87,6	1310,3	1883,4	69,6	2990,0	3025,0	98,8
Київська	23525,3	31387,7	75,0	14342,5	22625,3	63,4	9182,8	8762,4	104,8
Кіровоградська	4711,6	5481,0	86,0	к	к	к	к	к	к
Луганська	849,3	931,4	91,2	к	к	к	к	к	к
Львівська	10305,8	9914,9	103,9	4585,3	4307,5	106,4	5720,5	5607,4	102,0
Миколаївська	1957,1	2453,2	79,8	266,4	684,5	38,9	1690,7	1768,7	95,6
Одеська	2210,7	2624,5	84,2	131,9	81,4	162,0	2078,8	2543,1	81,7
Полтавська	4663,0	5388,2	86,5	1554,5	2306,1	67,4	3108,5	3082,1	100,9
Рівненська	7464,4	7266,6	102,7	2334,9	2150,3	108,6	5129,5	5116,3	100,3
Сумська	4577,0	5310,0	86,2	1231,7	1432,9	86,0	3345,3	3877,1	86,3
Тернопільська	5376,3	5197,2	103,4	2208,9	2018,0	109,5	3167,4	3179,2	99,6
Харківська	6674,9	8151,8	81,9	1895,9	3372,9	56,2	4779,0	4778,9	100,0
Херсонська	5318,9	5703,4	93,3	3363,2	3625,1	92,8	1955,7	2078,3	94,1
Хмельницька	6649,1	8157,3	81,5	3988,9	5502,4	72,5	2660,2	2654,9	100,2
Черкаська	24996,4	25261,6	99,0	19784,7	20187,3	98,0	5211,7	5074,3	102,7
Чернівецька	3357,5	3726,1	90,1	838,5	1211,6	69,2	2519,0	2514,5	100,2
Чернігівська	3397,9	3548,2	95,8	219,9	198,2	110,9	3178,0	3350,0	94,9

Примітка (для таблиць 1-4): * – дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях; к – дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України "Про державну статистику" щодо конфіденційності.

2. Кількість птиці за видами (станом на 1 січня), тис. голів

Вид птиці	Господарства усіх категорій			Підприємства			Господарства населення		
	2021 р.	2020 р.	2021 р. до 2020 р., %	2021 р.	2020 р.	2021 р. до 2020 р., %	2021 р.	2020 р.	2021 р. до 2020 р., %
Птиця свійська всіх видів	200651,9	220485,8	91,0	109737,0	127773,2	85,9	90914,9	92712,6	98,1
Кури та півні	183543,0	202510,7	90,6	107901,8	125837,4	85,7	75641,2	76673,3	98,7
Гуси	3556,4	4015,8	88,6	101,6	121,9	83,3	3454,8	3893,9	88,7
Качки	11372,5	11418,3	99,6	280,9	292,8	95,9	11091,6	11125,5	99,7
Індики	1569,1	1939,0	80,9	841,8	919,2	91,6	727,3	1019,8	71,3

3. Виробництво яєць від птиці свійської всіх видів, млн шт.

Область	Господарства усіх категорій			Підприємства			Господарства населення		
	2020 р.	2019 р.	2020 р. до 2019 р., %	2020 р.	2019 р.	2020 р. до 2019 р., %	2020 р.	2019 р.	2020 р. до 2019 р., %
Україна	16167,2	16677,5	96,9	8913,5	9357,6	95,3	7253,7	7319,9	99,1
Вінницька	868,3	933,7	93,0	369,5	402,5	91,8	498,8	531,2	93,9
Волинська	207,3	204,7	101,3	33,1	28,1	117,8	174,2	176,6	98,6
Дніпропетровська	761,2	846,1	90,0	527,1	593,2	88,9	234,1	252,9	92,6
Донецька	920,9	889,8	103,5	639,3	607,4	105,3	281,6	282,4	99,7
Житомирська	705,8	693,5	101,8	80,3	66,9	120,0	625,5	626,6	99,8
Закарпатська	395,0	410,9	96,1	к	0,6	к	к	410,3	к
Запорізька	575,0	679,4	84,6	421,9	520,4	81,1	153,1	159,0	96,3
Івано-Франківська	556,8	487,2	114,3	298,8	231,7	129,0	258,0	255,5	101,0
Київська	3442,7	3309,6	104,0	2776,3	2659,1	104,4	666,4	650,5	102,4
Кіровоградська	591,7	583,2	101,5	к	к	к	к	к	к
Луганська	70,2	72,9	96,3	к	к	к	к	к	к
Львівська	579,2	581,1	99,7	47,2	54,1	87,2	532,0	к	к
Миколаївська	201,6	275,4	73,2	75,7	146,3	51,7	125,9	129,1	97,5
Одеська	175,7	204,5	85,9	11,9	11,7	101,7	163,8	192,8	85,0
Полтавська	678,5	829,1	81,8	429,2	589,3	72,8	249,3	239,8	104,0
Рівненська	613,8	641,6	95,7	245,1	269,7	90,9	368,7	371,9	99,1
Сумська	394,4	410,9	96,0	158,5	162,5	97,5	235,9	248,4	95,0
Тернопільська	582,6	587,6	99,1	340,4	345,7	98,5	242,2	241,9	100,1
Харківська	636,4	707,4	90,0	280,2	351,3	79,8	356,2	356,1	100,0
Херсонська	808,8	870,4	92,9	639,8	695,0	92,1	169,0	175,4	96,4
Хмельницька	972,9	1027,2	94,7	786,5	845,6	93,0	186,4	181,6	102,6
Черкаська	801,6	793,0	101,1	479,3	490,1	97,8	322,3	302,9	106,4
Чернівецька	344,1	347,9	98,9	к	к	к	к	к	к
Чернігівська	282,7	290,4	97,3	44,5	48,2	92,3	238,2	242,2	98,3

4. Реалізація на забій птиці свійської всіх видів (у живій масі), тис. тонн

Область	Господарства усіх категорій			Підприємства			Господарства населення		
	2020 р.	2019 р.	2020 р. до 2019 р., %	2020 р.	2019 р.	2020 р. до 2019 р., %	2020 р.	2019 р.	2020 р. до 2019 р., %
Україна	1859,9	1825,8	101,9	1629,7	1596,7	102,1	230,2	229,1	100,5
Вінницька	591,0	569,8	103,7	580,4	555,5	104,5	10,6	14,3	74,1
Волинська	98,9	95,8	103,2	92,8	89,8	103,3	6,1	6,0	101,7
Дніпропетровська	261	253,5	103,0	250,8	242,6	103,4	10,2	10,9	93,6
Донецька	16,2	15,6	103,8	6,3	4,9	128,6	9,9	10,7	92,5
Житомирська	17,3	17,3	100,0	3,2	2,2	145,5	14,1	15,1	93,4
Закарпатська	9,9	7,7	128,6	к	к	к	к	к	к
Запорізька	12,5	12,6	99,2	7,4	7,2	102,8	5,1	5,4	94,4
Івано-Франківська	31,4	30,3	103,6	20,6	19,4	106,2	10,8	10,9	99,1
Київська	141,4	153,6	92,1	113,4	129,7	87,4	28,0	23,9	117,2
Кіровоградська	14,8	13,0	113,8	к	0,0	к	к	13,0	к
Луганська	1,9	2,0	95,0	к	к	к	к	к	к
Львівська	83,7	71,9	116,4	72,0	60,1	119,8	11,7	11,8	99,2
Миколаївська	9,2	8,9	103,4	1,0	0,9	111,1	8,2	8,0	102,5
Одеська	2,9	2,9	100,0	0,1	0,1	100,0	2,8	2,8	100,0
Полтавська	7,7	8,0	96,3	0,8	0,7	114,3	6,9	7,3	94,5
Рівненська	33,6	32,0	105,0	23,9	20,9	114,4	9,7	11,1	87,4
Сумська	22,1	22,6	97,8	7,5	7,1	105,6	14,6	15,5	94,2
Тернопільська	14,7	16,0	91,9	8,3	9,0	92,2	6,4	7,0	91,4
Харківська	50,9	46,8	108,8	31,0	27,7	111,9	19,9	19,1	104,2
Херсонська	7,6	6,4	118,8	1,4	1,8	77,8	6,2	4,6	134,8
Хмельницька	17,5	22,4	78,1	13,8	18,8	73,4	3,7	3,6	102,8
Черкаська	389,6	395,4	98,5	378,3	384,7	98,3	11,3	10,7	105,6
Чернівецька	18,4	16,5	111,5	14,6	12,8	114,1	3,8	3,7	102,7
Чернігівська	5,7	4,8	118,8	0,2	0,2	100,0	5,5	4,6	119,6